

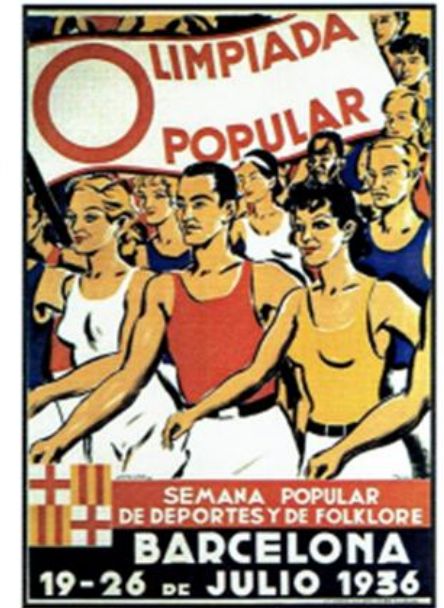
1976-2026

ACPEPF

Associació catalana de persones
ex-preses polítiques del franquisme

Poster for People's Olympiad. Barcelona 1936. F. Levy.
Cartell per a la Olimpiada Popular. Barcelona. F. Levy.

Poster for People's Olympiad. Barcelona 1936. F. Levy.
Cartell per a la Olimpiada Popular. Barcelona. F. Levy.

FESTIVAL SOLIDARITY PARK 26

5a edició • 29, 30 i 31 de maig • Malgrat de Mar
89è aniversari de l'enfonsament del Ciutad de Barcelona • #SPfest26

Malgrat de Mar. Dissabte, 30 de maig de 2026

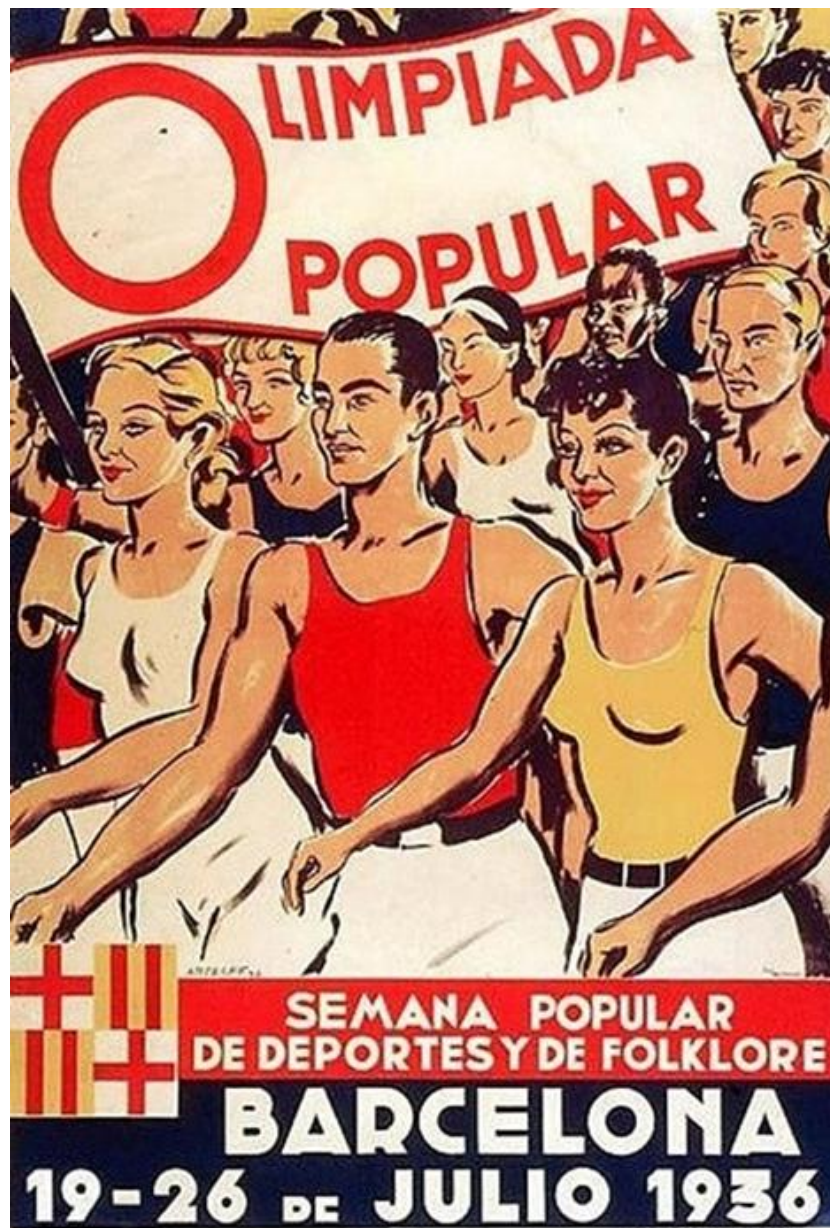
12.30 h – Biblioteca – [Carrer Desclapers, 14](#)

Xerrada sobre l'Olimpíada Popular de Barcelona.1936

Domènec Martínez García. Sociòleg. ABIC. ACPEPF.

Coordinador *Comissió 90 Aniversari Olimpíada Popular.*

Presenta l'acte i co-organitza: Consol Hernández, vicepresidenta de l'Amical de les Brigades Internacionals Catalunya. ABIC

90è Aniversari, aquí va començar tot

<https://revistatreball.cat/barcelona-1936-olimpiada-que-no-va-poder-ser/>

“Era l’estiu càlid i preciós del 1936, la primera vegada que sortia dels Estats Units. M’havien enviat des de Londres tota sola”.

Aviat va conèixer a l’estació de Portbou als esportistes hongaresos, suïssos, i també altres refugiats alemanys fugint de Hitler. Va fer una transcripció en femení d’aquelles jornades compartint el *tram*, tram sorollós del tren, i l’alegria pròpia del jovent, camí de Barcelona.

Muriel Rukeyser

SAVAGE COAST

*Traducció, introducció i biografia d’Eulàlia Busquets
Assaig de Rowena Kennedy Epstein*

Poca cosa podíem veure des del tren, però el que podíem veure estava il·luminat pel sol i al mateix temps ple de misteri. Hi havia l’estació i al darrere la filera de cases. No hi havia cap indicatiu que pogués marxar. El maquinista, va dir alguna cosa a l’escala i menjava pa amb longanisa.

Vaig poder escoltar una ràdio que emetia cançons de Bing Crosby i un cant tirolès i es va interrompre: era l’equip suís al vagó del davant.

Una dona gran va dir: aquest tren ja no es mourà.

M’havien enviat des de Londres tota sola. Era l’estiu càlid i preciós del 1936, la primera vegada que sortia dels Estats Units.

—Rata—

Muriel Rukeyser

SAVAGE COAST

*Traducción de Milo J. Krmpotić
Introducción y biografía de Eulàlia Busquets
Ensayo de Rowena Kennedy Epstein*

Desde el tren no veíamos gran cosa, pero lo que se veía estaba lleno de luz y de misterio. Estaba la estación y la hilera de casas detrás de ella. No había señal de que nos fuéramos a poner en marcha. El maquinista, dijo alguien, se había sentado en la escalerilla de la locomotora a comer pan con longaniza.

Podía oír una radio en la que sonaban canciones de Bing Crosby y un canto tirolés las interrumpió: era el equipo suizo en el vagón de delante.

Una anciana dijo: este tren ya no irá a ninguna parte.

Me habían mandado desde Londres a mí sola. Era el hermoso y cálido verano de 1936, la primera vez que salía de Estados Unidos.

—Rata—

Muriel Rukeyser tenia 23 anys quan va escriure aquesta crònica aquell estiu de 1936.

TOT VA COMENÇAR AQUÍ!

Aquest llibre es va publicar 80 anys més tard! L’any 2019.

<https://libreopinante.es/noticias/domenec-martinez-garcia/muriel-rukeyser>

Sinopsis argumental.

En 1931 Barcelona y Berlín compiten por la sede de los Juegos Olímpicos de 1936.

Por un lado, la deuda del Comité Olímpico Internacional (COI) con Berlín, sede electa de la Olimpiada de 1916 cancelada por la Primera Guerra Mundial y por otro, la inestabilidad en las calles de Barcelona tras la proclamación de la Segunda República, hacen inclinar la balanza hacia la capital de la todavía República de Weimar.

Pero en enero de 1933, cuatro días después del nombramiento del comité olímpico organizador, Hitler era elegido nuevo canciller de Alemania y la Olimpiada de Berlín se convertía, en sus manos, en una herramienta para la exaltación del nazismo. Los deportistas judíos tendrían vetada directamente su participación en los juegos, y, a partir de 1935, las Leyes de Núremberg llevarían esta persecución mucho más lejos.

Los principales gobiernos occidentales, Gran Bretaña, Francia y Estados Unidos, alarmados por la deriva fascista de los juegos de Berlín, llegaron a cuestionarse su asistencia. Y aunque solo el gobierno español se negó de facto a enviar delegaciones olímpicas, numerosas organizaciones deportivas alrededor del mundo confluyeron en un movimiento internacional de boicot con sede en Barcelona.

Desde allí, el *Comitè Català pro Esport Popular*, movimiento que impulsaba la práctica del deporte en toda la sociedad - con la creación de clubes deportivos de mujeres, clubes obreros, sindicales y juveniles amateur- decide organizar una olimpiada alternativa e invita a deportistas de todo el mundo a este evento deportivo y cultural antifascista.

Hitler en Berlín, 1936

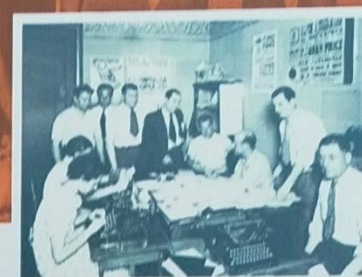
Grupo de deportistas. Estación de tren de París

Equipo de baloncesto Club Femení d'Esports

Exhibición de atletas castellers

Organizadores voluntarios de la Olimpiada popular

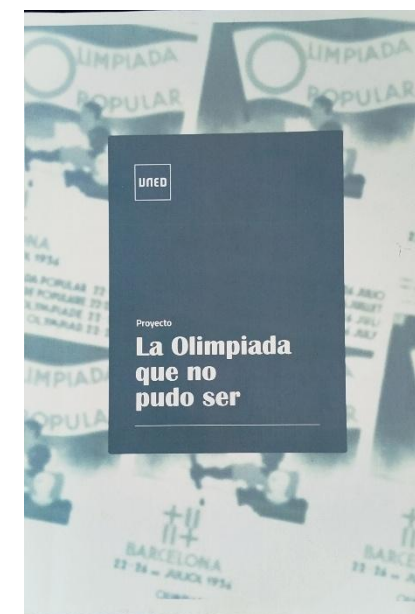
Así, mientras la Olimpiada de Berlín era expresión de la superioridad de la raza aria y de los postulados fascistas del III Reich, la Olimpiada popular de Barcelona era una olimpiada abierta a la participación de las mujeres, - históricamente negadas en la práctica deportiva y más aún en la olímpica - abierta a la participación de pueblos perseguidos como los judíos y de otros pueblos sin estado o en vías de descolonización como Alsacia, Palestina, Senegal, Argelia o Marruecos.

Tal sería el éxito de la convocatoria, prevista entre los días 21 al 26 de Julio, que la inauguración tendría que adelantarse 3 días, al día 19. Incluso la organización tendría que pedir el apoyo de los vecinos para alojar a los

6.000 deportistas y a los más de 20.000 visitantes - familiares, periodistas y simpatizantes - de 23 territorios del planeta, que acudieron a Barcelona contra el auge los fascismos. De hecho, Barcelona ganaría por goleada a Berlín en número de participantes. (6.000 versus 3.963).

Pero la víspera de la inauguración de la Olimpiada Popular, el 18 de julio, en medio de un ambiente festivo, deportivo y reivindicativo, empezaron a llegar noticias de un alzamiento militar que, desde las provincias africanas, iba prendiendo al resto de España. Con miles de deportistas y visitantes en las calles, el 19 de julio de 1936, Barcelona se convertiría en un campo de batalla.

La Olimpiada que no pudo ser

Proyecto UNED

La Olimpiada que no pudo ser

Síndrome 1933 SIEGMUND GINZBERG

ESTADI DE MONTJUIC

Avui festa inaugural de la

OLIMPIADA POPULAR

A les 4'30 de la tarda

Gran desfilada dels equips concursants.
Cerimònia inaugural.
Parlament de l'honorable President de la
Generalitat.
Folklore.
Proves atlètiques.

Lloges i preferències: Preus populars

== Entrada general: 1 pesseta ==

A les 10 de la nit

Grandiós Festival Folklòric

5.000 executants

2.000 cantaires

Direcció: Mestre Morera

Entrada general: 0'50 pessetes

ESTADI DE MONTJUIC

AVUI, FESTA INAUGURAL DE LA Olimpiada popular

A les 4'30 de la tarda. Gran desfilada dels equips concursants. - Cerimònia inaugural. - Parlament del Honorable President de la Generalitat. - Folklore. - Proves atlètiques

Lloges i Preferències, preus populars

Entrada general UNA pesseta

A les 10
de la nit

Grandiós festival folklòric

5.000 executants

2.000 cantaires

Direcció: MESTRE MORERA

19/07/1936 L'Olimpiada Popular de Barcelona. L'Olimpiada antifeixista que no va ser. Anunci acte inauguració. "La Publicitat" 19 juliol 1936

Antecedents

Desenvolupament del **moviment esportiu obrer** durant les primeres dècades del segle XX.

Desenvolupar hàbits saludables..., i alternatiu al mercantilisme, l'elitisme i l'individualisme.

1925, Frankfurt, Alemanya, Primer Olimpíada Obrera Popular.

Les dues internacionals esportistes: socialistes i comunistes, van promoure la pràctica de l'esport per fomentar la cultura de la pau i l'amistat.

La II Olimpíada Obrera, 1931 va reunir a **Viena** 70.000 participants i 250.000 espectadors.

Olimpíada Obrera d'Anvers, 1937. Amb la participació de Margot Moles Piña. Medallista amb llançament de disc.

La proposta de fer l'Olimpíada Popular a Barcelona era una resposta democràtica, antifeixista, un crit a favor de la pau al món i de la igualtat de les persones, afavorint la participació de les dones a l'esport i una defensa de la diversitat cultural de la humanitat.

El mes de març de 1936 es va constituir el **Comitè Català pro Esport Popular**. El Primer de maig s'impulsà aquesta iniciativa i **Lluís Companys acceptà la Presidència d'Honor del Comitè Organitzador (COOP)**. Els Governos de la República espanyola, de la República francesa i el Govern de la Generalitat de Catalunya van aportar el finançament i es comptava amb els suport actiu dels partits d'esquerres, sindicats i moviment associatiu esportiu, cultural i popular. **Res era fàcil!**

El Front Popular a Espanya:

“Tenia que ser la República autèntica del Frente Popular la que diese la tónica de europeisme y progreso que revela la organización de los Juegos Olímpicos Populares que van a celebrarse en Barcelona”.

El **POUM** se'n mantenia al marge: “La Olimpíada de Barcelona no es obrera, sino popular (...) participan organizaciones deportivas burguesas y proletarias”. Pàgina 139 (*L'Altra Olimpíada*).

La dreta conservadora (Lliga catalana) no ho veia igual: oposició frontal.

”Per obtenir la participació de tot el món jueu i comunista, el Comitè Català de la Gran Setmana de la Comèdia Olímpica ha començat unes actives negociacions al carrer Muntaner on, segons diuen, resideix la flor i nata dels vint mil jueus alemanys que s'han establert a Barcelona.”

El Diari ABC

Alemania está formando su nueva generación, como Italia, al iare y al sol y de un modo muy diferente a los excursionistas de alpargata y camiseta, que muestran sus puños cerrados los días festivos por los alrededores de Madrid”.

Cartell promocional, creat Fritz Lewy, exiliat el 1933, que mostrava la confraternització i la unió dels pobles enfront del missatge racista de Berlín i l'apologia del nazisme.

<https://www.expresopoliticsdel franquisme.com/90-aniversari-olimpiada-popular/>

Poster for People's Olympiad. Barcelona 1936. F. Lewy.
Cartell per a la Olimpiada Popular. Barcelona. F. Levy.

L'Himne de l'Olimpíada,

la invocació a “la festa de la pau” que havia de caracteritzar aquella setmana del 19 al 26 de juliol, ens interpel·la més que mai:

*No és per odi, no és per guerra
que venim a lluitar de cada
terra
sota el cel blau
l'únic crit que ens escau
és un crit d'alegria i de pau.*

El text el va escriure en **Josep Maria de Segarra**.

La música és del gran compositor alemany **Hans Eisler**, un músic col·laborador de Bertol Brecht, que també va haver de fugir l'any 1933, quan Hitler va arribar al poder. Emigrat als EUA va patir les llistes negres de Hollywood.

També tenim el **Manifest**, que resumeix els quatre aspectes bàsics que definien l'esperit de l'Olimpíada de 1936:

Antifeixisme (denunciament la utilització dels Jocs de Berlín per fer propaganda del règim).

Esport popular (com activitat de masses, oberta a tothom i sense elitismes).

Solidaritat internacional (obert a tots els pobles).

I el discurs de la **unitat de les forces d'esquerres** i de les forces obreres del món.

Ho hem recordat a l'Estadi el dia **21 d'abril de 2026**.

*“Hoy recordamos aquí, en el Estadio Lluís Companys, cuando Barcelona se preparaba para celebrar **La Olimpiada popular, que no pudo ser**, a causa del golpe militar a la II República, el 18 de julio del 1936. **En julio se cumplirán 90 años.***

*La obra de teatro dirigida por Andrés Lima: **1936**, explica muy bien, **COMO TODO EMPEZÓ AQUÍ**. Preludio de la II Guerra Mundial.*

Consol Hernández García. Vicepresidenta ABIC

<https://nascutel49.com/2026/04/22/la-olimpiada-que-no-pudo-ser-90-anos/>

Damisel·les, feu esport!

Ara que fies nostres gentils «femmes» volen rivalitzar en el terreny esportiu amb els joves, pot ésser ocasió immillorable de ressuscitar en profit d'elles un cert número d'antics esports, avui per dissort gairabé oblidats, i quina pràctica no sols ni per excés no perjudica, sinó que asseguren a les que s'hi dediquen bona salut i «línies» perfectes, dintre tot de la més gran economia. Aquí van alguns d'aquests esports.

L'«Eskombring».—Aquest es practica amb una senzilla canya en un de quins extrems hi ha un manyc de fibres vegetals. Cal agafar aquest aparell amb les dues mans per l'extrem «calb» i fregar-lo contra terra per la part contrària, o sigui per la de les fibres, i sempre en el mateix sentit fins no deixar ni una brossa. L'«eskombring» és apropiadíssim per a fer un bon exercici de braços.

El «Freguing».—Aquest exercita les extremitats inferiors. S'executa posant-se de genolls en terra i patinant al través d'una habitació ajudant-se amb les mans, una proveïda de sabó i l'altra d'una «baïeta» empapada en una alecció d'aigua i lleixiu. Consisteix el joc en deixar el pis de la cambra ben brillant. El «freguing» té l'avantatge de desenrotllar tots els múscles dels membres inferiors.

El «Rhenting».—Consisteix aquest oblidadíssim esport en remullar i ensabonar ben bé la roba de la casa, i fregar-la després enèrgicament i picar-la amb una espècie de raqueta de fusta de boix.

Així que la roba queda ben neta i escorreguda, la gentil «esportwoman», alçant els braços, deu estendre-la en una corda.

Aquest joc té l'avantatge de donar agilitat perfecta i esplèndida formació a les extremitats superiors.

El «Cuining».—Després d'haver-se dedicat als anteriors esports, i per tal d'evitar un refredament que podria tenir conseqüències desagradables, l'esportiva damisel·la farà bé d'assentar-se prop del foc i podrà ocupar-se en preparar algunes llegums, mentre alegriu les seves oïdes l'espèctegar d'unes costelles a la brasa o bé el bullir de l'olla posada al foc. Cal remarcar que la pràctica d'aquests esports no ocasiona cap despesa, i són tots ells extraordinàriament econòmics i remuneradors.

JOAN DOMENECH

La Comarca del Vallés

LA MUJER, REINA DEL HOGAR

Hay un lugar donde a la mujer le es permitido lucir todas las galas de su alma, el esplendor de su mente y la destreza de su mano: es el hogar.

Es el pequeño mundo que ella debe iluminar cual el sol ilumina la tierra: es el reducido estado que ella debe gobernar, cual reina ungida por Dios.

Decimos, pues, reina, no en el sentido de recibir homenajes, sino en el de que empuja las riendas del gobierno doméstico.

Madame de Genlis exigía que se completase la educación práctica de la mujer con estos conocimientos caseros:

«Hay que enseñar a las jóvenes a gobernar una casa, a lavar y planchar ropa, a cuidar de un corral, a guisar, a conocer el precio, la cantidad y calidad de las cosas así como todo cuanto se refiere al pan, a la leche, a las frutas, a la repostería y al arte de la distribución.

También debieran conocer, con algunas nociones de botánica, las principales drogas de la medicina.»

Completarían el programa: el aseo, la limpieza y el orden. Lo primero que ha de procurarse la esposa en el hogar es el justo balance de entradas y salidas.

Lo que llamarían los economistas el *presupuesto de gastos*. Sin

4. Equipo del Femení Atlas que jugó contra el Femení B.

(Fots. Torrents)

crònic

“No és per casualitat que, ja l'abril de 1930, un setmanari tan preocupat per l'esport i la seva incidència social com la Rambla advertia que “la dona catalana, fins fa poc convertida en espectadora de gestes de l'home en la gran croada esportiva, coratjosa, plena d'entusiasme i de voluntat, decidida i amb ferma empena, envaeix els camps d'esport, i amb un gest d'heroïna ple de simpatia s'aboca de cop al conreu dels exercicis esportius més difícils i perillosos”.

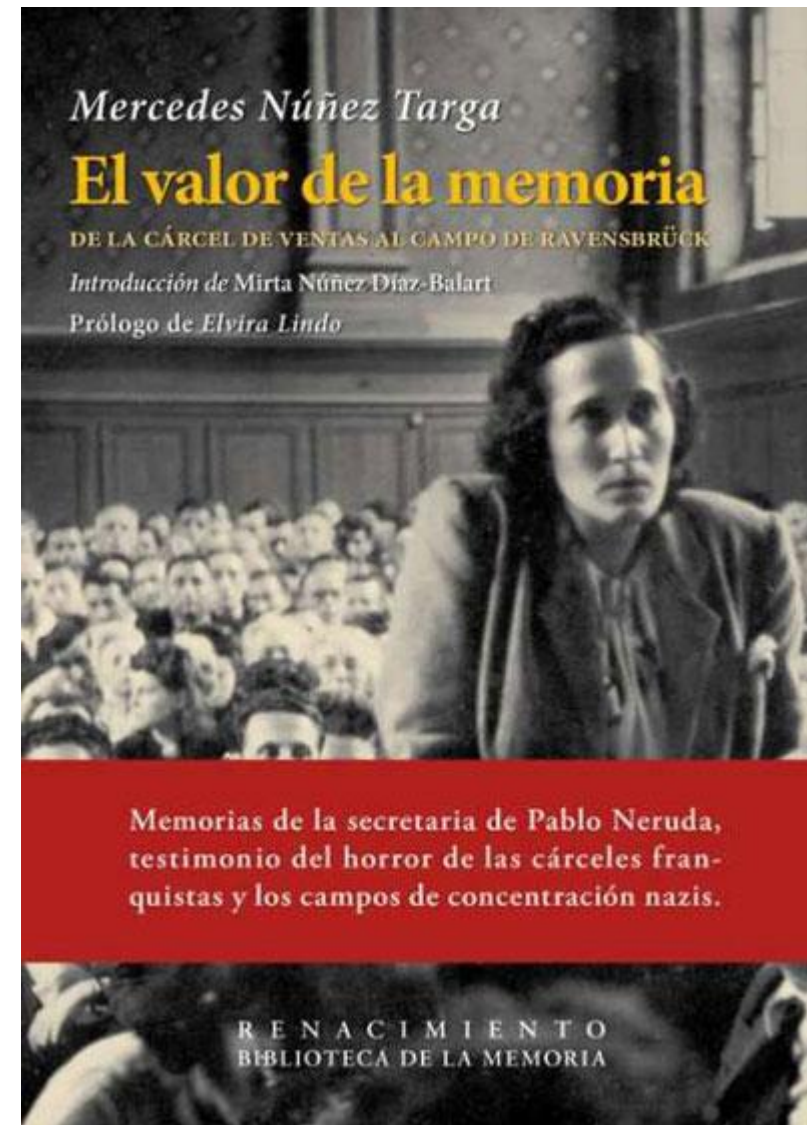
<https://libreopinante.es/noticias/domenec-martinez-garcia/imborrables>

Equip basquet Club Femení d'Esports de Barcelona, 1930

MERCEDES NÚÑEZ TARGA
(Barcelona 1911 - Vigo 1986)
Lluitadora antifeixista,
fou deportada a Ravensbrück el juny de 1944, va néixer en aquesta casa

MERCEDES NÚÑEZ TARGA

<https://www.lavozdelarepublica.es/2024/08/mercedes-nunez-targa-una-vida-dedicada.html>

https://es.wikipedia.org/wiki/Mercedes_N%C3%BA%C3%B1ez_Targa#

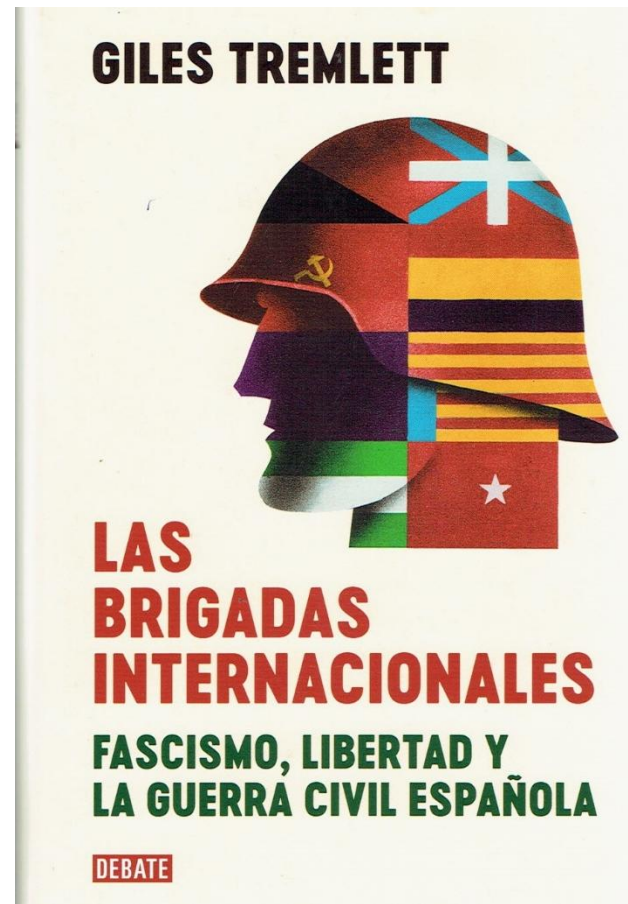
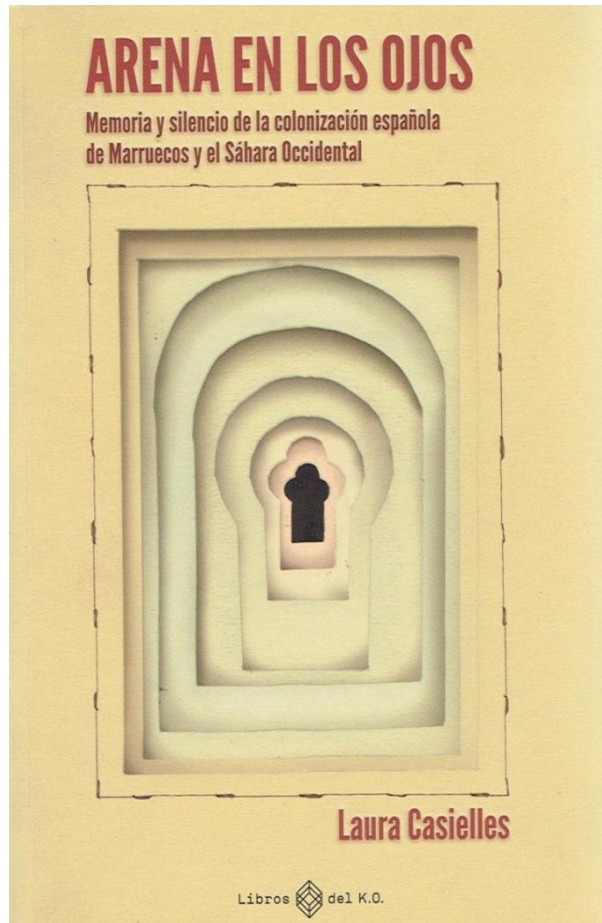
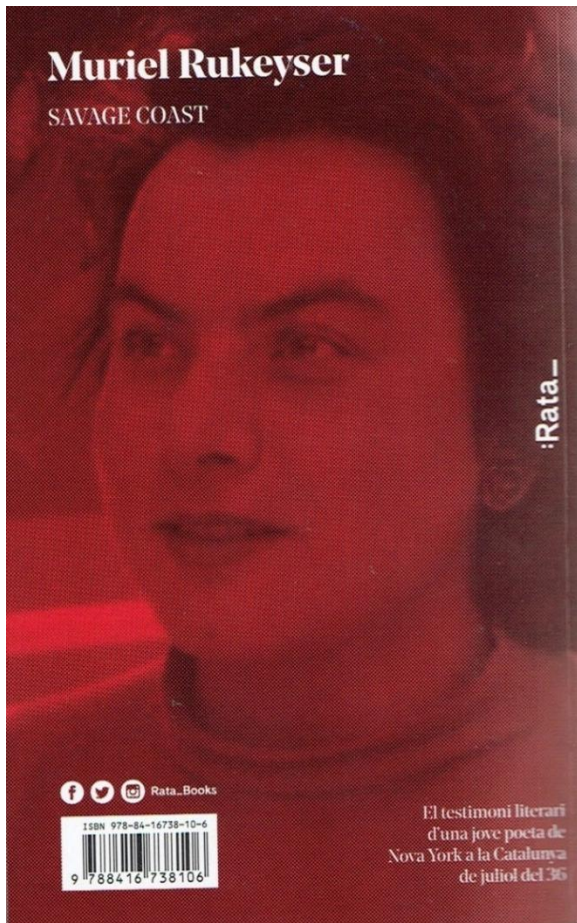

<https://nascutel49.com/2020/08/26/en-francesc-boix-fotograf-i-la-maria-salvo-dues-vides-i-un-centenari/>

Marina Ginestà, nascuda a la ciutat occitana de Tolosa, fou una periodista i militant comunista durant la II República i la Guerra d'Espanya. Al costat d'altres companys de les JSUC, **va col·laborar en l'organització de l'Olimpiada Popular**.

Va protagonitzar una fotografia mítica, vestida de miliciana **amb 17 anys, a l'Hotel Colon**, la Seu del PSUC al juliol de 1936. La fotografia li va fer **Hans Gutmann**, un fotògraf alemany que havia vingut a cobrir les Olimpíades. Fugida, exili i camps de concentració. Aquesta fotografia va estar oblidada en algun arxiu fins l'any 2002. Traductora i escriptora.

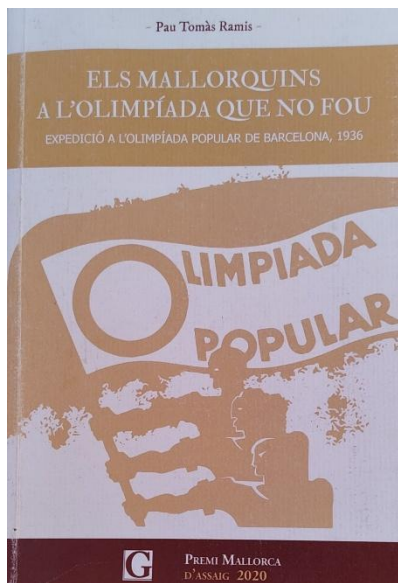

Giles Tremlett, explica molt bé:

“Los dictadores [Hitler i Mussolini], utilizaron España para entrenar a los soldados, perfeccionar la estrategia y probar las armas (...) Los alemanes comprobaron la genialidad de la *Blitzkrieg* y se convencieron de los beneficios tácticos del **bombardeo de saturación de ciudades y de sembrar el terror entre la población**”.

Muriel Rukeyser. Capítol 1. *Tothom sap com va acabar aquella guerra. Tothom sap qui va guanyar la guerra*. Tenia 23 anys!

Laura Casielles, *Cuando amaneció el 18 de julio de 1936*, el único cuartel que permanecía fiel a la Segunda República en todo el protectorado de Marruecos era Larache. Melilla cae rápido. Ceuta, por el estilo. Se corta el teléfono y el telégrafo. **Se detiene a gente. Se fusila a gente.**

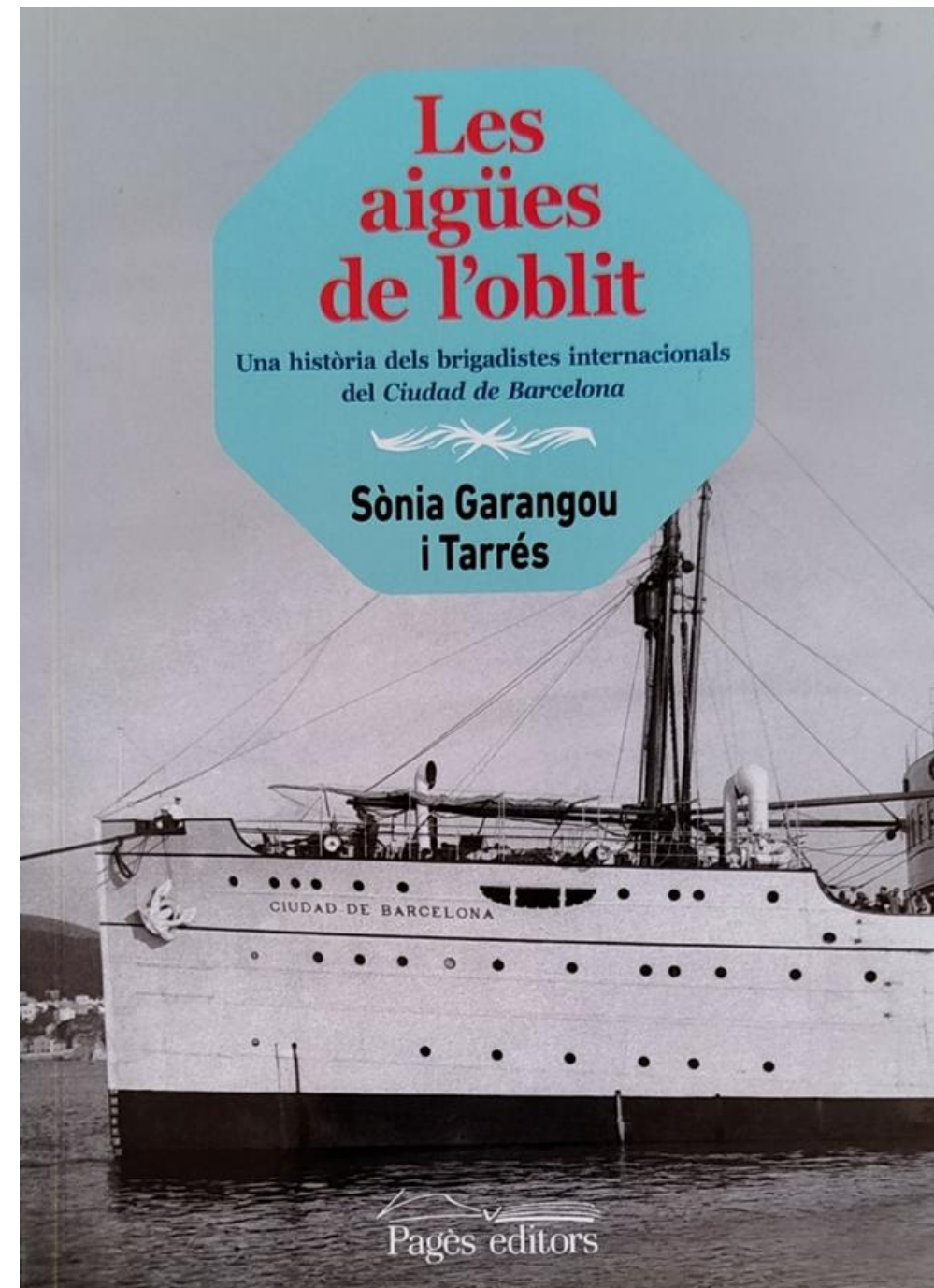
*La noche del 18 al 19 de julio el **Ciudad de Barcelona** trasladaba a cientos de personas de Palma de Mallorca a Barcelona. Más de 600 deportistas, representantes de asociaciones culturales, rondallas, ateneos y orfeones. Cuando llegan a Barcelona la guerra ya ha comenzado. La Olimpiada se suspendió, muchos de los participantes no pudieron regresar a la isla hasta tres años más tarde. Algunas como Llibertat Picornell, salvaron la vida. Su hermana **Aurora Picornell**, que apoyaban la expedición olímpica, pero se quedaron en Palma ante la amenaza latente del golpe, fueron asesinadas por los fascistas.*

<https://nascutel49.com/2026/04/22/la-olimpiada-que-no-pudo-ser-90-anos/>

Des de Mallorca, per participar en aquell esdeveniment de caire esportiu i folklòric, s'hi desplaçaren al voltant de 650 persones. Sortiren de Palma el vespre de dia 18 de juliol de 1936 i quan l'endemà arribaren a Barcelona, la Guerra Civil ja havia començat. L'Olimpiada Popular que s'havia d'inaugurar dia 19 se suspengué i la majoria dels mallorquins que havien acudit per participar a aquella reunió antifeixista i d'esbarjo durant uns dies no pogueren retornar a l'illa fins que finalitzà la guerra.

A Barcelona ja es trobaven voluntaris de països com Itàlia, Alemanya o Polònia, que havien arribat fugint de l'amenaça i persecució nazi i feixista. També residents d'aquests països per motius econòmics i professionals. Molts d'ells es va unir a les forces defensores del Govern legítim de la II República.

Sònia Garangou i Tarrès, ho recull al seu llibre “Les aigües de l'oblit”, donant a conèixer la tràgica història dels **Brigadistes Internacionals del Ciudad de Barcelona davant de les costes de Malgrat de Mar**. “França, Dinamarca, Polònia, Itàlia, Alemanya, Bèlgica, Noruega, Suècia, Cuba, Gran Bretanya, Argentina, Xina, els Estats Units, Canadà són només alguns dels països dels quals procedien els voluntaris internacionals (...) Els primers estrangers que van lluitar en el bàndol republicà eren exiliats procedents d'Alemanya o de la Itàlia feixista que ja vivien a Barcelona i a altres ciutats que van quedar sota el control republicà. L'agost de 1936 amb alguns d'aquests efectius es constituí *la centúria Thalmann*, formada per comunistes alemanys i austríacs expatriats, que s'integrà a la columna 19 de juliol del PSUC. **També se sumaren a unitats republicanes alguns dels atletes estrangers que havien vingut a Barcelona per participar a l'Olimpada Popular que havia de començar el 19 de juliol i van decidir quedar-se**”. Les primeres setmanes van arribar anarquistes italians exiliats a França que formaren a la columna **Ascaso**, i d'altres anarquistes que s'uniren a la columna **Durruti**.

LA HISTÒRIA

L'any 1936 Berlín es preparava per acollir uns Jocs Olímpics que Hitler va utilitzar per fer propaganda del nazisme, el militarisme i la discriminació racial. Molta gent no estava d'acord en el fet que l'esperit olímpic fos utilitzat així, i per això van promoure uns jocs alternatius, que es van anomenar Olimpíada Popular i que havien de començar a Barcelona el 19 de juliol de 1936.

L'Olimpíada Popular era un crit en favor de la pau al món i de la igualtat dels drets de les persones, en favor de la participació de les dones en l'esport, i que volia mostrar la diversitat cultural de la humanitat.

Va ser organitzada per entitats esportives catalanes, els governs de les repúbliques francesa i espanyola i la Generalitat de Catalunya, amb el suport de comitès de diversos països. Lamentablement, el dia de la inauguració els esportistes es van trobar amb l'aixecament feixista i l'esclat de la Guerra Civil. D'aquesta manera, l'Olimpíada que promovia la pau va ser aixafada per la guerra i no es va poder celebrar.

Per això és de justícia que avui recordem aquella Olimpíada oblidada, que volia situar Barcelona i Catalunya al capdavant dels qui s'oposaven al nazisme.

“La Olimpíada Popular recupera las medallas 81 años después

Voluntarios y deportistas del evento recuerdan su frustrada inauguración. Homenaje de la Generalitat a la frustrada Olimpíada Popular de Barcelona de 1936.”

Article de Carlos Garfella i fotos de Albert García .
(EL PAÍS)

Foto primera.
Voluntaris de Clarion Cycling Club

Foto segona:
D'esquerra a dreta:
Antoni Cànoves, Maria Salvo i Alfons Cànoves.

**INEFC de Barelona
19 de juliol de 2017**

**CAMINS
DE LLIBERTAT**
GUIA DE SENDERS
DELS MAQUIS

**Ruta Jové-Gros
De Prats de Molló
a Manlleu**

- Distància total:
77 km
- Total en marxa efectiva:
26 h
- Desnivell positiu:
2.750 m
- Desnivell negatiu:
2.650 metres

Aquesta ruta que us proposem, de Prats de Molló a Manlleu, segueix els camins i corriols que els maquis van trepitjar per derrocar el règim franquista i recuperar la democràcia. Des de l'Amical Antics Guerrillers de Catalunya hem fet una intensa tasca aquests darrers anys per identificar i divulgar aquestes rutes, a través de relats i informes de guerrillers i de guies de passos. Ara, vosaltres teniu l'oportunitat de seguir-la i de copsar, a través de la natura i els paisatges, la nostra història recent, tot fent un petit reconeixement a aquells guerrillers que van lluitar per conquerir un món més lliure.

Editat per
Amical Antics Guerrillers
de Catalunya

C. Carme, 8
Olot 17800
620 484 591
www.maquis.cat
info@maquis.cat

Amb el suport de:

Disseny gràfic: glam.coop

**CAMINS
DE LLIBERTAT**
GUIA DE SENDERS
DELS MAQUIS

—
**RUTA JOVÉ-GROS
DE PRATS DE MOLLÓ
A MANLLEU**

El 3 de juliol de 1936 surt de Melilla amb destinació a Barcelona per participar en l'Olimpiada Popular que s'havia de celebrar en aquesta ciutat. Els delegats de Melilla de l'organització de l'Olimpiada Popular van ser les Joventuts Socialistes Unificades que van obtenir de l'Ajuntament ajut econòmic i el permís per representar oficialment la ciutat. El dia 9 de juliol es va anunciar la realització de proves per designar els representants melillencs a l'Olimpiada Popular que es van realitzar el diumenge 12 de juliol al camp d'esports de l'Hípica. Les proves de selecció van ser en les modalitats de curses de 100, 400 i 1000 metres llisos, salt de llargada i llançament de pes. Van resultar vencedors i representants de Melilla a l'Olimpiada Popular: José García Martos en 100 metres llisos amb una marca de 12,25, Francisco Pradal González en llançament de pes amb 9,25 metres, José Martínez Barrachina en salt de longitud amb 4,80 metres, Francisco Vega a 400 metres i José Barón Carreño a 1000 metres.

Els directius del Club Deportivo España que els acompanyaven eren Jesús Fernández i Pepe González (després van ser oficials de l'Exèrcit Popular). També formava part de la delegació José Barón, conegut posteriorment a la resistència francesa com a camarada Robert, va morir a l'alliberament de París i és un heroi de la resistència francesa.

L'estada a Barcelona lliura a Pradal de la brutal repressió que es va desencadenar a Melilla el 17 de juliol, deixant 300 morts i 2000 empresonats al camp de concentració de Zeluán, on van ser afusellats molts dels líders juvenils: Fortunato Mafoda, Rafael Montoya Odri, José Gallego Urbano, Ricardo Cantón, Manuel Tàrrago, José Martín Peña, Manuel Rosa Martín, Manuel Valdeiglesias, Pedro Salazar, Manuel Gómez Galindo, Juan Lomeña, Carmen Gómez Galindo, José Gómez Galindo i Enrique Pérez.

ESPORTISTES SELECCIONATS:

José Barón Carreño nascut a Gérgal, Almería, havia estat seleccionat a Melilla, on residia, per participar a **les Olimpíades de Barcelona**. Si entreu a la wikipedia veureu que a més d'esportista va ser resistent comunista i nomenat cap de la zona nord de la Agrupación de Guerrilleros Españoles.

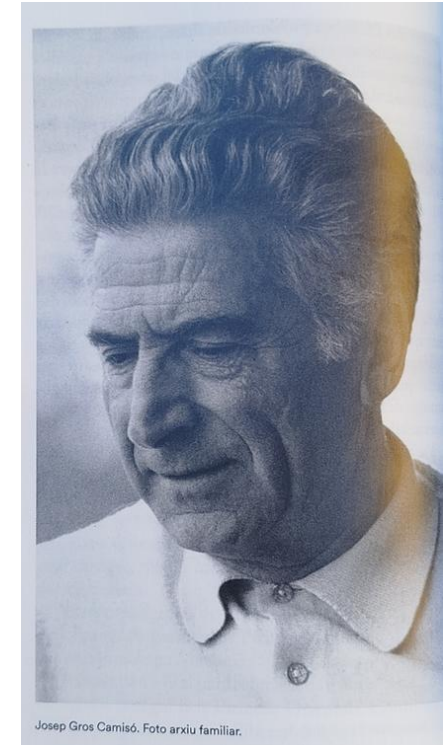
Va morir en combat el 19 d'agost de 1944, el primer dia de la insurrecció de París, abans que entrés *La nueve*, formada també per republicans espanyols. **Tenia 26 anys i a França es recordat com a heroi de la alliberació de París.**

« Ce même 19 août 1944, José BARÓN CARREÑO, chef de la Agrupación de Guerrilleros Españoles pour la Zone Nord, tombe les armes à la main, Boulevard Saint-Germain: il avait 26 ans. Sa mort, le premier jour de l'insurrection parisienne, à proximité de l'Assemblée Nationale, est emblématique des sacrifices consentis par les Espagnols de la Résistance intérieure pour la Libération de Paris. »

<https://todoslosnombres.org/>

Francisco Pradal González també era de la JSU i de Melilla. Arriba a Barcelona el 17 de juliol de 1936 per competir a les **Olimpiades** es va incorporar a l'exercit popular i posteriorment a la resistència. Va ser el primer guia de passos de frontera del PCE. Detingut i amb molts anys de presó a Burgos, té una placa a les rutes del maquis. **Camins de llibertat**. Entre Camprodón i la Vall de Viània. La primera ruta que va obrir l'any 1943. Citat pel manresà Jose Gros.

Josep Gros Camisó. Foto arxiu familiar.

CARMEN CRESPO

MARGOT MOLES

Equipo de baloncesto Club Femení d'Esports

FELICIA BROWNE,

CLARA THALMANN-ENSNER,

RUCHLA ETSZTEJN

- Nascuda a Polònia i graduada en Farmàcia.
- Emigrar a Bèlgica on va regentar una farmàcia a Antwerpen.
- **Arribà a Barcelona al juliol de 1936 amb motiu de l'Olimpíada Popular** i se'n tornà a Bèlgica en començar la Guerra Civil.
- Més endavant decideix participar en la Guerra Civil i en arribar a Espanya, el 15 de maig del 1937, **fou nomenada tinent de Sanitat i cap de Farmàcia als Hospitals de les Brigades Internacionals** (Servei Sanitari Internacional) d'Albacete. Allà va treballar amb la farmacèutica austríaca [Renée Dürmayer](#) i una farmacèutica txeca.
- Es casa amb el brigadista alemany [Jacques Gunzig](#). Van tenir un fill i consta que va estar de baixa per maternitat del 19 al 27 de juliol del 1938 (després de la guerra el seu marit va ser fet presoner i enviat a Mauthausen on el van afusellar l'any 1942).
- Posteriorment va anar a treballar a l'Hospital de Mataró i de Vic.
- Va tornar a Bèlgica al final de la Guerra Civil.

CLARA THALMANN-ENSNER

- Treballava en rellotgeria
- Parella de [Paul Thalmann](#)
- Freqüenta els cercles d'oposició comunista, on coneix [Paula Dobler](#)
- **Arriba a Barcelona, el juliol 1936, per participar en l'Olimpiada, amb l'equip de natació.**
- Entra a la Columna Durruti juntament amb el seu marit el gener de 1937 i més tard al POUM
- Detinguda pels comunistes el 16 de juny de 1937 arran dels fets de maig, juntament amb Paula Dobler i altres membres del POUM
- Condemnada a 10 mesos, i a la sortida marxa a París
- Després de la 2ª Guerra Mundial es va establir a Niça

FELICIA BRONE

- De família acomodada, era pintora i membre del Partit Comunista des de 1933
- A l'estiu de 1936 residia a la Costa Brava, com la seva amiga Nancy Johnstone
- Al començar la guerra va anar a Barcelona amb l'objectiu de participar a les Olimpíades Populars de Barcelona.
- Es va unir com a infermera auxiliar a una de les columnes de milicians que anaven al Front d'Aragó, juntament amb la seva amiga [Edith Bone](#)
- Va instal·lar-se a Tardienta i pocs dies després va escriure la que seria la seva darrera carta. Explicava a la seva amiga Edith la meravellosa història de tres joves jueus de Stepney que havien arribat a Barcelona en bicicleta, es referia a [Sam Masters](#), [Nat Cohen](#) i [Alex Sheller](#)
- Va ser la primera víctima entre els Internacionals britànics, va morir la nit del 25 d'agost de 1936 mentre anava a auxiliar un milicià italià ferit, [Paolo Comida](#). Va morir per les bales d'un francotirador

CARMEN CRESPO

- Era jugadora de la secció femenina de bàsquet del Red Star de Saint-Ouen, en París y llegó a Barcelona para participar en la Olimpiada Popular que no pudo ser.
- La mayoría de los deportistas tenían una posición firme frente a la Olimpiada de Berlín, pero, y es comprensible, sólo algunos decidieron quedarse.
- Anarquista, fue trasladada a primera línea de fuego, como ella deseaba cerca de Caspe.
- Participó en los combates en las calles en julio del 36 y decidió quedarse, alistada en la columna Jubert. Combatió en Aragón.
- Formaba parte del grupo guerrillero denominado "Petróleo".
- **Murió durante los combates del 1 de diciembre de 1936 en la Sierra de la Serna, cerca de Belchite, a causa de una bomba.**
- **Tenia 20 años.**

MARGOT MOLES PIÑA

- Nascuda a Terrassa i formada a Madrid.
- Fou la gran atleta republicana rescatada de l'oblit una de les grans pioneres de l'esport femení espanyol dels anys trenta.
- Campiona de Castilla i d'Espanya d'atletisme, Hockney, natació i esquí, va contribuir de forma fonamental a la alliberació de la dona en el món de l'esport.
- Abanderada de l'equip espanyol i compromesa amb el govern democràtic de la Segona República.
- Condemnada a l'ostracisme pel franquisme, tots els seus merits van ser eliminats de la història. El seu marit l'esquiador Manuel Piña, va ser afusellat l'any 1942 i ella vidua amb 32 anys, es va veure obligada a brodar roba per guanyar-se la vida.
- La semana pasada, (Novembre de 2025) el Govern en un acte d'homenatge a les persones represaliades, va recuperar la seva figura oblidada de la nostra història.

8 DE JUNY

18,30 Museu d'Història de Barcelona, Plaça del Rei, Sala Martí l'Humà

Esport i compromís: l'Olimpiada Popular de Barcelona (1936), gènesi de les Brigades Internacionals

A càrrec de **Míriam García Fornos**, doctoranda en Estudis Humanístics i Història de l'Esport a la Universitat Rovira i Virgili.

<https://www.barcelona.cat/museuhistoria/ca/dialects-dhistoria-de-barcelona/esport-i-compromis-lolimpiada-popular-de-barcelona-1936-genesi-de>

90 anys de les BRIGADES INTERNACIONALS

Molts altres no van poder tornar mai a les seves llars. Es van incorporar a la defensa de la República, van anar al front, i no van tornar. Encara hi són sota la terra que els va acollir al Jarama, al front de l'Ebre o a la batalla del Segre. També els recordem cada any, aquí, a **Mataró**, Hospital dels Brigadistes, al cementiri dels Caputxins o en aquesta cita de **Malgrat de Mar**, amb **SOLIDARITY PARK**, les aigües del Maresme que ja no són de l'oblit.

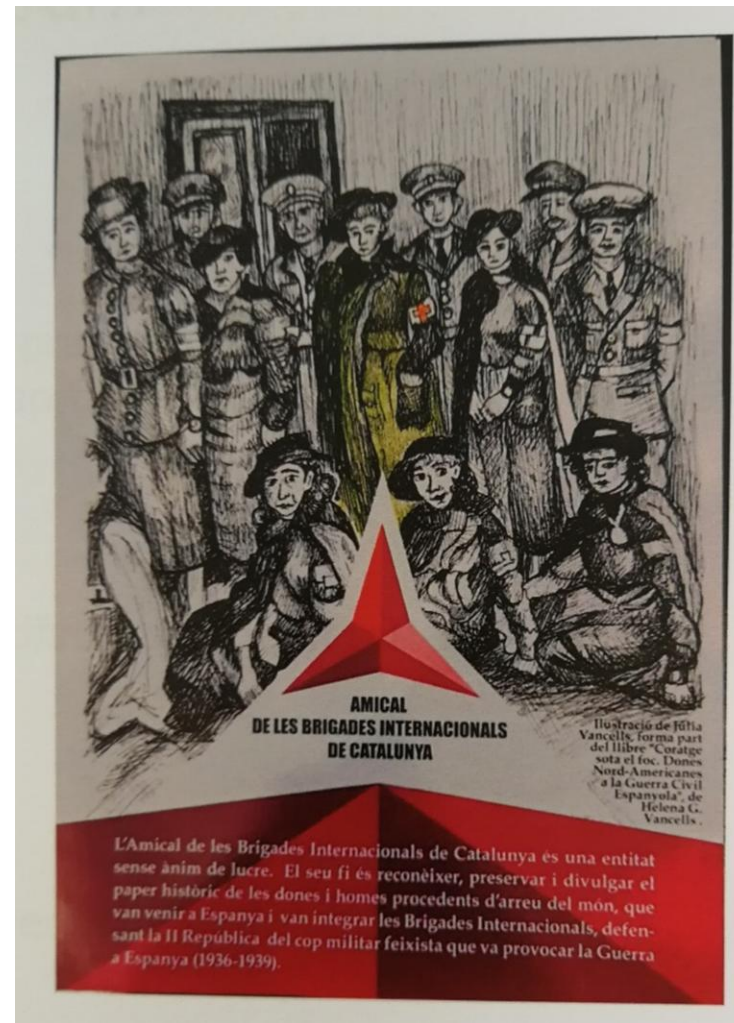
<https://nascutel49.com/2026/04/27/iv-marcha-de-la-retirada-brigadistas-y-escuelas-cita-en-mataro/>

Ara, evocant aquella primavera de 1936 on tot s'accelerava, es compleixen noranta anys. A finals de febrer d'enguany s'ha constituït la **Comissió del 90è aniversari de l'Olimpíada Popular de 1936**. L'objectiu actual és molt conseqüent amb els nous temps. Fer conèixer a les noves generacions com a començaments de l'any 1936 es van aplegar moltes voluntats per fer front a l'onada del feixisme que amenaçava Europa. L'Olimpíada de Barcelona va constituir en la seva organització tot un símbol de coratge, de solidaritat i de fraternitat.

COMISSIÓ COORDINADORA DE LES ACTIVITATS DEL 90è ANIVERSARI DE L'OLIMPIADA POPULAR DE BARCELONA. 1936

OLIMPIADA POPULAR DE BARCELONA

BARCELONA
19 al 26
JULIOL 1936

COMITE ORGANIZADOR
COMITE ORGANIZADOR
COMITE D'ORGANISATION
ORGANIZATION COMMITTEE

COMMEMORACIÓ DEL 90è ANIVERSARI DE L'OLIMPIADA POPULAR DE 1936.

Avui en dia, la data del 19 de juliol de 1936 continua íntimament lligada en l'imaginari col·lectiu als esdeveniments que succeïren el cop d'estat al govern de la Segona República que desencadenà la Guerra d'Espanya 1936/1939. El que gairebé no es recorda és que en aquella mateixa data a la ciutat de Barcelona s'hi concentraven milers d'esportistes que venien a participar en l'Olimpiada Popular, la que no va poder ser, i que marcaria un abans i un després en la fraternitat i la solidaritat internacional.

Aquesta fita esdevingué una iniciativa democràtica i antifeixista, com a resposta a dos fets cabdals. La decisió del Comitè Olímpic Internacional, condicionada pel context de canvi a l'estat espanyol per l'arribada de la Segona República, d'eleger Berlín com a seu dels XI Jocs Olímpics. I el fet que l'organització es mostrés còmplice amb els interessos del nazisme quan, amb la seva arribada al poder l'any 1933, fes de les Olimpíades un mitjà per a difondre el seu ideari d'odi, racisme i imperialisme.

En canvi, bevent de la tradició de l'esport obrer i al caliu de les protestes internacionals davant els Jocs Olímpics a l'Alemanya nazi, va néixer el projecte de l'Olimpiada Popular. Una proposta de base instigada pel Comitè pro Esport Popular, amb l'impetuositat de la Internacional Roja de l'Esport i un ampli suport de partits d'esquerra, sindicats i entitats esportives i populars. A partir d'aquesta entesa, es constituí el Comitè Organitzador amb la participació de 23 delegacions d'arreu del món que reivindicaren l'esport com a fonament capaç de promoure relacions de tolerància, solidaritat, suport mutu i fraternitat entre els pobles.

Seguint aquest esperit aquest any hem començat a formar la Comissió del 90è aniversari de l'Olimpiada Popular de 1936 amb un objectiu clau:

La commemoració del 90è aniversari dels Jocs Populars Antifeixistes pren especial importància en l'actualitat, en un moment en què la memòria, la cultura i l'esport han de jugar un paper clau per a fer front a l'ascens de l'extrema dreta, el racisme, la xenofòbia, el bel·licisme i els atacs als drets més bàsics.

Per aconseguir aquest objectiu, la Comissió ha iniciat la creació d'una programació àmplia i diversa d'exposicions, xerrades, actes culturals i esdeveniments esportius que, com en el seu moment, es fonamenten amb la màxima implicació per part de la ciutadania, institucions, entitats memorialistes, culturals, sindicats i per descomptat, federacions i consells esportius.

El Manifest d'aquest 90è aniversari de l'Olimpiada Popular s'estructura a través dels següents aspectes bàsics que es reflectiran en la programació:

1. Antifeixisme: denunciar l'ús de l'esport per a propagar idearis d'odi.
2. Esport popular: l'esport permet avançar en la cohesió comunitària i combatre l'aïllament.
3. Solidaritat internacional: l'esport és capaç de posar les bases per a la unitat de les classes populars i treballadors d'arreu del món, per obrir un horitzó de transformació social que garanteixi una vida digna per a totes i tots.
4. Llibertat dels pobles: l'esport va ser i serà una eina al servei de la sobirania dels pobles i nacions sense Estat.
5. Feminisme: l'Olimpiada Popular fou un espai on la dona tingué un paper cabdal a l'hora de superar les barreres del patriarcat, barreres que s'han de continuar enderrocant.

Per a més adhecions, envieu un e-mail: solimpiadapopular@gmail.com

Barcelona, març de 2026

COMISSIÓ COORDINADORA DE LES ACTIVITATS DEL 90è ANIVERSARI DE L'OLIMPIADA POPULAR DE BARCELONA. 1936

Institucions adherides:

Memorial Democràtic de la Generalitat de Catalunya
Consell de participació del Memorial Democràtic
Ajuntament de Barcelona
Museu d'Història de Catalunya

Entitats memorialistes i sindicats:

ARIC (Amical de les Brigades Internacionals de Catalunya)
Amical de Mauthausen
Amical d'Antics Guerrillers de Catalunya
ASC La Desbandà/La Retirada
ACPEPF (Associació Catalana de Persones Ex preses Polítiques del Franquisme)
Ateneu Memòria Popular
Federació Internacional de Resistents (FIR)
Fundació Neus Català
Fundació Nous Horitzons
Comissions Obreres de Catalunya
Memòria Llibertària CGT
Unió General de Treballadors de Catalunya

Entitats esportives, culturals i municipals:

CE Europa
CE Júpiter
Unió de Consells Esportius de Catalunya
Club Esportiu Popular Cornellà (KNY)
Drac, Gegants i Mulassa de Vilanova i la Geltrú
Androna Cultura

Aquests centenars d'esportistes van ser els primers voluntaris que van obrir pas al moviment de les Brigades Internacionals que de forma organitzada van començar arribar, d'arreu del món, uns mesos més tard.

[Cada darrer dissabte del mes d'octubre honorem la seva memòria al monument de l'escultor nord-americà Roy Shifrin que es va erigir a la Rambla del Carmel de Barcelona l'any 1988, per commemorar el 50è aniversari de la partida d'Espanya.]

Homenatge a les Brigades Internacionals. **Octubre de 2025.**
Recordant les paraules de la Dolores Ibárruri.

<https://www.youtube.com/watch?v=kTpEmLfVML0&t=3s>

Per honorar la memòria vital d'aquestes dones, la seva solidaritat i la seva fraternitat en temps difícils, i el seu generós compromís en la defensa dels valors universals del gènere humà, s'ha instituït la **“Cursa i Caminada Lluís Companys – Homenatge a l'Olimpíada Popular”**. Un exercici de memòria contra l'oblit imprescindible en aquests temps.

<https://nascutel49.com/2024/11/04/barcelona-olimpiada-del-36-y-brigadistas-internacionales/>

<https://nascutel49.com/2026/05/04/la-retirada-memoria-pedagogia-y-fraternidad/>

